

ПРИМЉЕНО: 05. 12. 2019.			
Орг. јед.	Број	Прилог	Вредност
02	1427/9	—	—

ИЗБОРНОМ ВЕЋУ ПРАВНОГ ФАКУЛТЕТА У БЕОГРАДУ

Београд

На седници Изборног већа одржаној 28. октобра 2019. године именовани смо за чланове Комисије за припрему реферата о пријављеним кандидатима за конкурс за избор једног **редовног професора** за ужу научну област Грађанско право – предмет **Грађанско процесно право** на Правном факултету Универзитета у Београду. У том својству подносимо следећи

ИЗВЕШТАЈ

На конкурс објављен у «Службеном гласнику РС» бр. 81 од 15. новембра 2019. године и у публикацији Националне службе за запошљавање „Послови“ од 06. новембра 2019. године, у року се пријавио **др Никола Бодирога**, ванредни професор Правног факултета Универзитета у Београду, као једини кандидат.

Биографски подаци

Никола Бодирога рођен је 06. јула 1978.године у Београду. Правни факултет у Београду уписао је 1998.године, као редован студент. Дипломирао је 20.септембра 2002.године, са просечном оценом 10,00. Током студија добио је више награда и стипендија: 1) похвалнице за одличан успех (2000, 2001, 2002, 2003); 2) стипендију Министарства просвете, априла 2002; 3) стипендију Министарства правде, маја 2002, као један од 10 најбољих студената права у Србији; 4) стипендију Владе Краљевине Норвешке, септембра 2002.године, 5) награду из фонда „Ненад Ефтимовски“, септембра 2002.године; 6) награду студент генерације Правног факултета у Београду и Универзитета у Београду, 27. јануара 2003.године.

Од 01. фебруара до 31.августа 2003.године радио је у Генералном секретаријату Владе Републике Србије, потом у Министарству спољних послова Србије и Црне Горе до 1. децембра 2003.године, затим у приватној фирми *Logos Public Relations* до 31. марта 2004. године.

Од 01.јуна 2004.године, запослен је на Правном факултету у Београду, као асистент-приправник на предмету Грађанско процесно право. Магистарски рад под називом *Приговор у извршном поступку* одбранио је са одликом 06. октобра 2006. године. Обављао је дужност секретара Катедре за грађанско право (2004–2006).

Од 13.фебруара 2007.године запослен је на Правном факултету у Београду у звању асистента. Држао је вежбе из предмета Грађанско процесно право, Увод у грађанско и стварно право и Породично право. Докторску дисертацију под називом *Међупресуда* одбранио је са одликом 21.септембра 2009.године. Био је секретар Правне клинике

(2006–2009). Био је секретар и сарадник на пројекту „Правни капацитет Србије за европске интеграције“ (2006–2010).

Од 24. фебруара 2010. године запослен је на Правном факултету у Београду у звању доцента. Држао је наставу и испите из предмета Грађанско процесно право (основне студије), Право извршног поступка (мастер студије), Парнично процесно право (докторске студије), Извршно процесно право (докторске студије) и Грађанско процесно право ЕУ (докторске студије). Био је председник Дисциплинске комисије за студенте Правног факултета у Београду (2010–2015).

Од 31. марта 2015. године запослен је на Правном факултету у Београду у звању ванредног професора. Држао је наставу и испите из предмета Грађанско процесно право (основне студије), Право извршног поступка (мастер студије), Оставински поступак и упућивање на парницу (мастер студије), Нови и реформисани институти Породичног права (мастер студије), Парнично процесно право (докторске студије), Извршно процесно право (докторске студије) и Грађанско процесно право ЕУ (докторске студије).

Био је члан Радне групе за израду Закона о парничном поступку (2011), Радне групе за израду Закона о бесплатној правној помоћи (2011), Радне групе за израду Закона о изменама и допунама Закона о извршењу и обезбеђењу (2018–2019), Комисије за испит за извршитеље (2011, 2012). Држао је предавања на Правосудној академији за судије и јавне извршитеље (2011, 2012, 2013, 2014, 2019). Учествовао је на консултативном састанку у Уставном суду о уставности чланова 38 и 55 Закона о изменама и допунама Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 111/2009), 2012. године.

Био је овлашћени рецензент при Комисији за акредитацију и проверу квалитета у високом образовању (2015–2018). Члан је Управног одбора Задужбине Влајка Каленића (Универзитет у Београду 2016–) и Управног одбора Центра за издаваштво и информисање Правног факултета у Београду (2018–).

Члан је Комисије за спровођење поступка за именовање јавних извршитеља (2019–), Комисије Министарства правде за правосудни испит (2019–), председништва Сталне арбитраже при Привредној комори Србије (2017–), члан Суда части при Привредној Комори Србије (2018–).

Сарадник је на пројектима “Перспективе имплементације европских стандарда у правни систем Србије” (Министарство просвете, науке и технолошког развоја 2011–) и „Идентитетски преображај Србије“ који се реализује на Правном факултету у Београду. Стручно се усавршавао у САД, Универзитет у Ајови (јануар–мај 2008) и на Макс Планк Институту за међународно приватно и страно право у Хамбургу (јул–септембар 2008).

Члан је редакције часописа „Право и привреда.“ Учествовао је у развоју научног подмлатка, као члан Комисије за припрему реферата о пријављеним кандидатима за избор једног доцента за предмет Грађанско процесно право на Правном факултету Универзитета у Новом Саду 2017. године и као члан комисије за припрему реферата о пријављеним кандидатима за избор једног доцента за предмет Грађанско процесно право на Правном факултету Универзитета у Београду 2019. године. Био је члан Комисије за одбрану докторске дисертације Јоване Величковић „Деривативна тужба: компанијско-правна и процесноправна анализа“ (Правни факултет Универзитета у Београду, 2019) и члан Комисије за одбрану докторске дисертације Бранке Бабовић „Множина субјеката у парничном поступку са елементом иностраности“ (Правни факултет Универзитета у Београду, 2019). Био је ментор при изради мастер радова: 1) Ненад Фуртула „Обрачун о

накнади трошкова и награди адвоката као веродостојна исправа „(Правни факултет Универзитета у Београду, 2019); 2) Игор Мијовић, „Правни лекови у поступку извршења на основу извршне и веродостојне исправе“ (Правни факултет Универзитета у Београду, 2018); 3) Даница Боројевић, „Право на извршење у разумном року“ (Правни факултет Универзитета у Београду, 2017); 4) Јелена Чановић, „Ограничења у поступку извршења у функцији заштите извршног дужника“ (Правни факултет Универзитета у Београду, 2016).

Аутор је осам књига и преко осамдесет чланака. Учествовао је на бројним научним и стручним скуповима у земљи и иностранству.

Радови након избора у звање асистента-приправника:

Приговор у извршном поступку, магистарски рад, 227 страна, необјављено, Београд, 2006;

„Побијање судског поравнања“, *Бранич*, бр. 3-4/2004, стр. 49-63;

„Пресуда због пропуштања и могућности њеног побијања“, *Правни живот* 12/2005, стр. 105-129;

„Чињенично и правно питање ревизије“, *Анали Правног факултета у Београду* 1-2/2005, стр. 132-151;

„Приговор трећег лица у извршном поступку“, *Анали Правног факултета у Београду* 1/2006, стр. 119-134;

„Приговор против решења о извршењу на основу веродостојне исправе“, *Право и привреда* 5-8/2006, стр. 560-580;

„Понављање парничног поступка због нових чињеница и нових доказа“, *Правни живот* 12/2006, стр. 165-177;

„Усклађеност Закона о медијацији Србије са европским стандардима“ у *Зборнику радова Правни капацитет Србије за европске интеграције*, Београд 2006, Књига 1, стр.108-122;

Радови након избора у звање асистента:

Практикум за извршење, Београд, 2007, 180 страна;

„Саслушање странака у парничном поступку“, *Гласник Адвокатске коморе Војводине* 4/2007, стр.180-193;

„Услови за доношење пресуде због изостанка у новом ЗПП-у, *Анали ПФБ* 1/2007, стр.136-146;

„Нови закон о извршном поступку и заштита инвеститора“, *Право и привреда* 5-8/2007, стр.337-346;

„Члан 6. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода и извршни поступак Србије“, *Зборник радова Правни капацитет Србије за европске интеграције*, Књига 2, Београд 2007, стр. 135-148;

„Неблаговремена жалба у извршном поступку“, *Правни живот* 13/2007, стр.805-815;

„Одбацивање неразумљиве тужбе“, *Анали ПФБ* 2/2008, стр.352-362;

„Враћање на пређашње стање у парничном поступку“, *Гласник Адвокатске коморе Војводине* 10/2008, стр.437-448;

„Извршни наслов Европске Уније, (коауторски са др Г.Кнежевићем)“ *Зборник радова Правни капацитет Србије за европске интеграције*, Књига 3, Београд 2008, стр.37-57;

„Одлагање извршења у извршном поступку“, *Правни живот* 13/2008, стр.377-391;

„Скраћени извршни поступак“, *Право и привреда* 1-4/2009, стр.453-468;

„Приватни извршитељ“, *Правни живот* 13/2009, стр. 635-649;

„Платни налог ЕУ“, *Зборник радова Правни капацитет Србије за европске интеграције*, Књига 4, Београд 2009, стр.147-157;

Међупресуда, докторска дисертација, необјављено, Београд 2009, 335 страна;

Радови након избора у звање доцента:

„Сужавање начела непосредности у парничном поступку“, *Гласник Адвокатске коморе Војводине* 10/2010, стр.465–477;

„Најновије измене и допуне парничног законодавства—осврт из угла европских стандарда“ *Зборник радова Правни капацитет Србије за европске интеграције*, Књига 5, Београд 2010, стр.157-166;

„Вансудски извршни поступак на основу Закона о заложном праву на покретним стварима уписаним у регистар“, *Зборник радова Правног факултета у Новом Саду* 3/2010, стр. 325–352;

„Продужени поступак извршења ради наплате новчаног потраживања“, *Сусрети правника у привреди*, Врњачка бања 2010, *Право и привреда* 7–9/2010, стр.155–171

„Вансудско извршење на основу Закона о хипотеци“, *Копачичка школа природног права* 2010, *Правни живот* 12/2010, стр.85–106;

„Учешће грађана у вршењу парничног суђења“, *Право, теорија и пракса* 1–3/2011, стр.1–14;

„Извршитељ“, *Зборник радова Правног факултета у Новом Саду* 2/2011, стр.193–220;

„Начело транспарентности извршног поступка и европски стандарди“, *Зборник радова Перспективе имплементације европских стандарда у правни систем Србије*, Књига 1, Београд 2011, стр.195-209;

„Поступак обезбеђења по новом Закону о извршењу и обезбеђењу“, *Зборник радова Развој правног система Србије и хармонизација са правом ЕУ: прилози пројекту* 2011, стр.237–257;

„Anerkennung ausländischer Insolvenzverfahren (EU und Serbien)“ *in Grenzüberschreitende Insolvenzen im europäischen Binnenmarkt– die EUInsVO*, Грац 2011, стр. 169–191 (коауторски са М.Кнежевићем);

„Приговор у новом Закону о извршењу и обезбеђењу“, *Копачичка школа природног права* 2011, *Правни живот* 11/2011, стр.819–839;

Грађанско процесно право–Практикум, Београд 2011, 300 страна;

Теорија извршног поступка, Београд 2012, 407 страна;

„Противречна судска пракса парничних судова–повреда члана 6(1) ЕКЈП“ *Зборник радова Перспективе имплементације европских стандарда у правни систем Србије*, Књига 2, Београд 2012, стр.222–241;

„Извршни поступак за наплату потраживања по основу извршених комуналних и сличних услуга“, *Анали ПФБ* 2/2012, стр. 207–233;

„Излучна тужба, неделотворно правно средство у Закону о извршењу и обезбеђењу, *Копачичка школа природног права* 2012, *Правни живот* 11/2012, стр.935–949;

„Ванредни правни лекови у новом Закону о парничном поступку“, *Сусрети правника у привреди*, Врњачка Бања 2012, Право и привреда 7–9/2012, стр.110–133;

Нови Закон о парничном поступку, Београд 2012, 290 страна;

Водич за примену Закона о допунама Закона о ванпарничном поступку–Утврђивање чињенице времена и места рођења, Београд 2013, 27 страна;

„Приступ ВКС у грађанским стварима– Одлука Уставног суда и европски стандарди“, *Зборник радова Перспективе имплементације европских стандарда у правни систем Србије*, Књига 3, Београд 2013, стр.192–200;

„Понављање парничног поступка због одлуке Уставног суда“, *Анали ПФБ* 2/2013, стр.131–149;

„Надлежност извршитеља– Правни став ВКС“, *Сусрети правника у привреди*, Врњачка Бања 2013, *Право и привреда* 1–3/2013, стр.57–70;

„Нове надлежности извршитеља“, *Копачичка школа природног права* 2013, *Правни живот* 12/2013, стр.5–17;

„О уставности извршења потраживања путем приватних извршитеља“, *Анали ПФБ* 1/2014, стр.114–130;

„Dejudicialization of enforcement function: country report for Serbia“ у монографији *Civil Law Forum for South East Europe: Collection of Studies and Analyses*, Тирана, Албанија 2014 стр .479-497;

Радови након избора у звање ванредног професора;

„Судска контрола рада извршитеља“, *Анали Правног факултета у Београду* 2/2015, стр.61-77;

„О равномерној расподели комуналних предмета међу извршитељима“, *Српска политичка мисао* 4/2015, стр. 350–366;

„Обавезно одржавање рочишта пре одбацивања тужбе у парничном поступку“, *Правни живот* 11/2015, стр. 603-616;

„Неки проблеми у примени Закона о парничном поступку у споровима мале вредности“, *Зборник радова Правног факултета у Новом Саду* 2/2015, стр. 653-671;

„Принудно исељење заштићених подстанара–Пракса Уставног суда и Европског суда за људска права“, *Зборник радова Перспективе имплементације европских стандарда у правни систем Србије*, Књига 5, Београд 2015, стр.211–229;

„Организација грађанског судопроизводства в Републике Србији“, *Вестник Гражданского Процесса* No 3/2016, стр. 246–267, ISSN 2226–0781 (Web of Science Platform);

„Обавезна медијација пре покретања парничног поступка–српски закон о парничном поступку и ставови Европског суда за људска права“, *Зборник радова Перспективе имплементације европских стандарда у правни систем Србије*, Књига 6, Београд 2016, стр. 202–215;

„Положај јавног извршитеља у новом Закону о извршењу и обезбеђењу“, *Право и привреда* 4-6/2016, стр. 440-454;

„Жалба у новом Закону о извршењу и обезбеђењу“, *Правни живот* 12/2016, стр 609-621;

Нови извршни поступак, Центар за издаваштво и информисање Правног факултета у Београду, Београд 2017, 556 страна;

„О формалистичкој примени грађанског процесног права“, *Право и привреда* 4–6/2017, стр.470–492;

„Јавни тужилац у парничном поступку–српско законодавство и ставови Европског суда за људска права“, *Зборник радова Перспективе имплементације европских стандарда у правни систем Србије*, Књига 7, Београд 2017, стр. 199-215;

„Понављање парничног поступка пред Врховним касационим судом“, *Правни живот* 12/2017, стр 65-83;

„Дисциплинска одговорност јавних извршитеља“, *Актуелна питања савременог законодавства*, Будва 4-8. јун 2017.године, стр. 111–127;

„Промена дужника у извршном поступку и право на правни лек“, *Зборник радова Перспективе имплементације европских стандарда у правни систем Србије*, Књига 8, Београд 2018, стр. 233-250;

„Одлагање извршења домаће арбитражне одлуке“, *Право и привреда* 4-6/2018, стр. 267-287;

„Право на тужбу у извршном поступку“, *Актуелна питања савременог законодавства*, Будва 3-7. јун 2018, стр. 141-157;

„Однос парничног и извршног поступка“ у Зборнику радова *Четрдесет година извршног законодавства у грађанским поступцима* (уредници Небојша Шаркић, Никола Бодирога, Марио Лукиновић), Београд 18– 19.мај 2018.године, стр. 45-76;

„О неким предлозима за измене Закона о извршењу и обезбеђењу“, Двадесет шесто саветовање привредних судова Републике Србије, Златибор 4–7.септембар 2018.године, Билтен судске праксе привредних судова, стр. 387-425 (рад у стручној публикацији);

Уставна јемства у парничном поступку, Центар за издаваштво и информисање Правног факултета у Београду, Београд 2019, 503 стране;

Коментар Закона о изменама и допунама Закона о извршењу и обезбеђењу, Параграф 2019, 170 страна;

„Изузеће јавног извршитеља“, *Право и привреда* 4-6/2019, стр. 694–715;

„Временско важење процесних закона и дозвољеност ревизије у парничном поступку: различити правни ставови Уставног суда и Врховног касационог суда“, *Анали Правног факултета у Београду* 3/2019, стр. 290–309;

„Tradition of social resistance against out of court enforcement in Serbia“, рад саопштен на међународној научној конференцији Култура и Идентитети, 25–27.октобар 2019, Међавник и Андрићград (потврда у прилогу, књига апстраката);

„Право на извршење у разумном року и поступак пред јавним извршитељем“, *Зборник радова Перспективе имплементације европских стандарда у правни систем Србије*, Књига 9, Београд 2019 (прихваћен за објављивање, потврда уредника у прилогу).

Анализа радова објављених пре избора у звање ванредног професора сачињена је у рефератима на основу којих су вршени ранији избори у звања, тако да ће се у овом реферату анализирати само радови објављени након избора у звање ванредног професора.

Приказ и анализа радова објављених након избора у звање ванредног професора

Истакнуте монографије националног значаја (М41):

Монографија *Нови извршни поступак* (ISBN 978-86-7630-707-4) објављена је 2017. године као издање Центра за издаваштво и информисање Правног факултета у Београду, и исте године је увршћена као литература за предмете Право извршног поступка на мастер студијама и Извршно процесно право на докторским студијама. Монографија има 556 страна и састоји се из девет делова.

У првом делу (Основне карактеристике извршног поступка) дефинишу се појмови извршни поступак и извршно право. Одређује се место извршног поступка у систему грађанског судског поступка, анализом односа између извршног поступка и других грађанских судских поступака: парничног, ванпарничног и стечајног поступка. Аутор

разматра опсег примене Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода на извршни поступак. У том контексту посебна пажња посвећена је праву на правично суђење, праву на мирно уживање имовине, праву на поштовање приватног и породичног живота и праву на дом. Потом следи приказ и коментар ставова Уставног суда о примени уставних јемстава у извршном поступку. Указује се на схватања овог суда о примени права на правично суђење у извршном поступку и идентификују разлике у пракси овог суда и Европског суда за људска права. Критикују се и ставови Уставног суда о примени других Уставом зајемчених права у извршном поступку (право на једнаку правну заштиту, право на правно средство, право на имовину, права родитеља и права детета). Након што је приказао најзначајније ставове Уставног суда о потреби заштите појединих уставних права у извршном поступку, аутор прелази на Закон о извршењу и обезбеђењу као извор извршног права. Однос овог закона са другим законима којима се уређују посебни извршни поступци разматра се у контексту непостојања кодификације процесних правила којима се уређује извршни поступак, што се негативно одржава на правну сигурност. Закон о паничном поступку сходно се примењује у поступку извршења и обезбеђења, али је ово питање детаљније обрађено у оквиру начела извршног поступка. Потом се прелази на подзаконске акте као извршног права, а којима се детаљније уређују овлашћења, обавезе и одговорности органа који поступају у извршном поступку и поступку обезбеђења. Судска пракса не игра значајну улогу као извор извршног права, због немоућности њеног уједначавања у извршном поступку. Заузимање одређених правних ставова од стране Врховног касационог суда није допринело решавању спорних правних питања, већ је само продубило разлике у примени Закона о извршењу и обезбеђењу од стране првостепених и другостепених судова.

У другом делу (Органи извршног поступка), аутор се пре свега бави јавним извршитељима као младом правосудном професијом која преузима све већи део надлежности у извршном поступку. Суд свакако и даље има своје место у извршном поступку, али је његова улога првенствено ограничена на доношење решења о извршењу и на контролу рада јавних извршитеља у поступку по правним лековима и правним средствима. Аутор класификује овлашћења јавних извршитеља у поступку извршења и обезбеђења у неколико група, а полазећи од различитих фаза у току извршног поступка. Све веће надлежности јавних извршитеља праћене су и поштрвањем услова за њихово именовање, услед чега се као посебан услов тражи и правосудни испит, чак и за јавне извршитеље именоване по ранијим прописима. Они јавни извршитељи који су именовани по ранијим прописима, а који нису положили правосудни испит до 1.јануара 2018.године били су разрешени. Овакво решење оспорено је у поступку пред Уставним судом, али је Уставни суд заузео став да законодавац има право да поштри услови за обављање одређених делатности, у прилог томе аутор наводи и одлуку Уставног суда о уставности Закона о матичним књигама, а којим је било прописано да матичари морају имати завршен факултет, што није био случај по ранијим прописима. У одлуци којом је заузео став да није неуставно решење према којем јавни извршитељи именовани по ранијим прописима морају у одређеном року положити правосудни испит под претњом разрешења, Уставни суд је стао на становиште да не постоји стечено право на обављање јавноизвршитељске делатности. У овом делу рада аутор је у значајној мери приказао разлике између јавних извршитеља и судских извршитеља, као и организацију и основне принципе обављања јавноизвршитељске делатности. Поред судова и јавних извршитеља као главних органа

извршног поступка, пажња се посвећује и помоћним органима извршног поступка (Народна банка Србије, Централни регистар хартија од вредности, Агенција за привредне регистре, полиција, јавни бележници и др).

Трећи део монографије носи наслов „Странке и учесници у извршном поступку“. У раду се дефинише појам странке извршног поступка, полазећи од разлике у односу на појам странке у парничном поступку. На први поглед, одређивање странака у извршном поступку не би требало да ствара веће проблеме, ако се пође од законске дефиниције извршног повериоца и извршног дужника. Међутим, појам странке у извршном поступку знатно је теже одредити него појам странке у парничном поступку. За разлику од других схватања у правној теорији, аутор се опредељује за комбинацију материјалноправних и процесноправних елемената, и своја схватања поткрепљује положајем извршног повериоца и извршног дужника код појединих средстава извршења. Као учеснике извршног поступка законодавац дефинише сва она лица која у том поступку остварују своја права или законом заштићене интересе. Из круга учесника посебно се издваја треће лице, чији процесноправни положај аутор подвргава озбиљној критици због недоследних, нејасних и непрецизних законских решења.

У четвртом делу монографије (*Извршна и веродостојна исправа*), доводе се у питање разлике између ова два основа за одређивање извршења. Наиме, традиционална дефиниција извршне исправе као појединачног правног акта којим се на ауторитативан и несумњив начин утврђује постојање потраживања, његова доспелост и стварна легитимација странака у извршном поступку, доведена је у питање проширивањем круга извршних исправа, како у Закону о извршењу и обезбеђењу, тако и у другим законима. Све више извршних исправа не потиче из когницијског поступка у којем би се, уз примену процесноправних јемстава које произлазе из права на правично суђење, одлучивало о постојању потраживања које ће се потом реализовати у извршном поступку. Због тога се у раду издвајају две групе извршних исправа: оне које потичу из парничног или другог судског, арбитражног или управног поступка и оне које не настају у одговарајућем поступку него представљају двостране или једностране акте самих странака извршног поступка. Због свега тога разликовање између извршних и веродостојних исправа тешко је извршити на теоријском нивоу.

Начела извршног поступка обрађена су у петом делу монографије. У овом делу рада дат је теоријски основ и опсег примене дванаест начела извршног поступка. Оно што је специфичност извршног поступка, јесте начело формалног легалитета, јер се оно не среће у другим грађанским судским поступцима. Примена овог начела извршног поступка разматра се из неколико углова (одређивање извршења, спровођење извршења и утврђивање спорних чињеница у извршном поступку). Све је већи број процесних ситуација у којима се одступа од овог начела, а зарад ефикасности и економичности извршног поступка. Поред начела формалног легалитета, аутор се у значајној мери позабавио и сходном применом Закона о парничном поступку у поступку извршења и обезбеђења. Остваривање овог начела у извршном поступку увек су пратили бројни проблеми, чему је узрок противречна судска пракса. Аутор критикује ставове појединих судова о примени одредаба ЗПП у поступку извршења и обезбеђења и указује на штетност тих ставова на остваривање циљева извршног поступку. Начело сразмере све више добија на значају у извршном поступку, а његова примена и заштита обрађена је у оквиру заштите појединих уставних и конвенцијских права у извршном поступку. На крају бисмо

издвојили и начело доступности података о имовини извршног дужника. Ово начело обрађено је из угла српског права, немачког права, али и одговарајућих инструмената у оквиру ЕУ који имају за циљ да омогуће извршном повериоцу да сазна податке о имовинским правима извршног дужника која могу бити предмет принудног извршења.

Шести део рада (*Покретање, ток и окончање извршног поступка*), полази од традиционалне структуре извршног поступка који обухвата два стадијума: одлучивање о предлогу за извршење и спровођење извршења. Ове две фазе извршног поступка су испреплетане и могу се одвијати једна за другом (извршење на основу веродостојне исправе где се извршење не може спроводити без правноснажног решења о извршењу, са изузетком менице), или се истовремено са спровођењем решења о извршењу одлучује о правним лековима изјављеним против тог решења (извршење на основу извршне исправе). У овом делу рада обрађују се и различите процесне ситуације које могу бити од утицаја на несметано одвијање извршног поступка (одлагање извршења, прекид и застој извршног поступка), као и различити начини окончања извршног поступка (закључење извршног поступка, обустава извршног поступка, окончање извршног поступка правноснажношћу решења о одбацивању или одбијању предлог за извршење). Посебно место нашла је новчана казна као мера за јачање процесне дисциплине странака и учесника у поступку, али и судски пенали као средство притиска на извршног дужника којем је наложено испуњење неновчане обавезе. У оквиру трошкова извршног поступка постоји неусклађеност између одредаба Закона о извршењу и обезбеђењу, одредаба ЗПП и одредаба Јавноизвршитељске тарифе којом се уређују трошкови поступка настали пред јавним извршитељем, коју аутор препознаје и коментарише на појединим примерима из праксе, дајући притом смернице за решавање ових проблема.

Систем правних лекова и правних средстава приказан је у седмом делу рада. Према схватању аутора, реч је о најлошијем делу Закона о извршењу и обезбеђењу. Систем правних лекова и правних средстава је нејасан и сувише компликован, при чему бројна правна средства и правни лекови који стоје на располагању странкама и учесницима извршног поступка не служе заштити њихових права, већ њихова (зло)употреба осујећује законито и правилно одвијање извршног поступка. У том смислу жалба и приговор су правни лекови у извршном поступку, али је у великом броју процесних ситуација нејасно да ли се може изјавити жалба или приговор, а није јасан ни критеријум којим се руководио законодавац када је прописивао да се нека решења могу побијати жалбом, а друга приговором. Непотребно дуплирање правних лекова нарочито се примећује у поступку одлучивања о предлогу за извршење на основу веродостојне исправе (тростепен поступак), али и код приговора трећег лица, где се решење којим је одлучено о приговору трећег лица може побијати новим приговорима, чиме се само одлаже његово упућивање на парнични поступак као најквалитетнији вид заштите његових права. Захтев за отклањање неправилности у спровођењу извршења је због свега тога постало најчешће (зло)употребљавано правно средство којим се побијају не само радње у спровођењу извршења, него и одлуке судова и јавних извршитеља.

У осмом делу рада приказана су средства извршења ради намирења новчаних и неновчаних потраживања. Поред приказа законских одредаба не само Закона о извршењу и обезбеђењу, него и других закона, дата је и детаљна анализа појединих подзаконских аката којима се уређује поступање појединих помоћних органа извршног поступка. Овај

део рада садржи и бројне судске одлуке којима се конкретизују поједине законске норме, и решавају правне празнине и спорна правна питања код посебних средстава извршења.

Поступак обезбеђења потраживања је обрађен у деветом делу рада. Централно место представља одређивање правне природе поступка обезбеђења. У реализацији тог задатка аутор полази од ставова правне теорије, али и судске праксе која је о овом питању значајно еволуирала. Незаобилазно место у одређивању природе и места овог поступка у Закону о извршењу и обезбеђењу јесте и судска пракса Европског суда за људска права, који се бавио опсегом примене права на правично суђење у поступку обезбеђења. Полазећи од ставова Европског суда за људска права, аутор испитује поједина законска решења и њихову примену од стране надлежних судова.

Монографија *Уставна јемства у парничном поступку* (ISBN 978-86-7630-820-0) објављена је 2019.године у издању Центра за издаваштво и информисање Правног факултета у Београду. Има 503 стране и подељена је у пет делова.

Први део рада носи наслов „Закон о парничном поступку из угла Уставног суда“. У складу са одредбама Устава Србије из 2006.године, извршен је избор десет судија Уставног суда крајем 2007.године, и овај суд је тада започео да врши надлежности које су му поверене Уставом и законом. Током више од десет година рада Уставни суд је имао значајну активност у области грађанског судског поступка. Та активност обухвата одлучивање о предлозима и иницијативама за оцену уставности Закона о парничном поступку, одлучивање о уставним жалбама изјављеним против одлука парничних судова и иницирање измена појединих законских решења. Одлука Уставног суда којом је усвојена уставна жалба представља основ за понављање правноснажно окончаног парничног поступка. Предмет првог дела рада јесу одлуке Уставног суда о уставности појединих одредаба ЗПП. Свакако једна од најзначајнијих одлука тиче се уставности члана 85 ЗПП (ко може бити пуномоћник у парничном поступку) и 36.главе ЗПП (поступак за заштиту колективних права и интереса грађана). Одлука којом је Уставни суд прогласио неуставном целу 36.главу ЗПП којом је био прописан посебан поступак за заштиту колективних права и интереса грађана, предмет је снажне критике аутора. Поступак пред Уставним судом био је покренут због наводне неуставности два члана ЗПП која су била садржана у овој глави, али је Уставни суд одлучујући о иницијативи, у току поступка по тужбама за заштиту колективних права и интереса грађана, прогласио неуставним целу 36.главу ЗПП. Аргументи на које се Уставни суд позвао у образложењу своје одлуке, подвргнути су детаљној анализи и преиспитивању, при чему аутор указује на бројне недоследности, па чак и материјалне нетачности у одлуци Уставног суда. Исто је и са одлуком којом је проглашен неуставним члан 85 ЗПП, а који је прописивао да пуномоћник физичког лица у парничном поступку може бити само адвокат. Према оцени аутора, проглашавање ове законске одредбе неуставном, због наведеног непостојања система бесплатне правне помоћи у парничном поступку, а заправо због чињенице да странке нису упућене и не користе се правом на бесплатну правну помоћ, аутор сматра правно неутемељеним. Поједине одредбе ЗПП нису проглашене неуставним, али је својом аргументацијом Уставни суд утицао на њихове измене. Оцењујући да је свака пресуда другостепеног суда којом је преиначена првостепена пресуда и одлучено о захтевима странака, суштински и у материјалном смислу нова одлука, Уставни суд је изазвао

реакцију законодавца која се огледала у давању дозволе за изјављивање ревизије против сваке другостепене пресуде којом је преиначена првостепена пресуда и одлучено о захтевима странака, осим ако се ради о споровима у којима је ревизија против другостепене пресуде недозвољена по одредбама ЗПП или по одредбама посебног закона. Дешавало се и да Уставни суд поводом иницијативе или предлога овлашћеног предлагача заузме став да је одређени институт парничног процесног права у складу са Уставом, али образложење из одлуке Уставног суда ипак није спречило законодавца да тај институт укине или да га законодавном интервенцијом обесмисли, као што је случај са обавезним покушајем мирног решења спора пре покретања парничног поступка против Републике Србије, аутономне покрајине или јединице локалне самоуправе. У првом делу рада преиспитују се и други ставови које је Уставни суд заузимао о одређеним проблемима грађанског процесног права и последице које су ти ставови имали на законодавну политику.

Други део рада носи назив „Уставна жалба као облик контроле рада парничних судова.“ Најпре се анализира уставна жалба као специфично правно средство, у смислу релевантних одредаба Устава и Закона о Уставном суду. Процесна легитимација за изјављивање уставне жалбе, сам поступак по уставној жалби, правна природа тог поступка, одлучивање и дејства одлуке о уставној жалби тумаче се полазећи од релевантних процесних начела из одговарајућих процесних закона. Тачка спорења у теорији и пракси представља могућност побијања судских одлука путем уставних жалби, овлашћења која Уставни суд има у том поступку, а нарочито могућност поништавања судске одлуке и давање налога надлежном суду да понови поступак одлучивања о последњем изјављеном правном средству, те да се у том поступку придржава правних ставова Уставног суда. То је доводило до институционалних конфликта у правосудном систему, а нарочито између некадашњег Врховног суда Србије, сада Врховног касационог суда чије је одлуке Уставни суд поништавао у поступку по уставној жалби. У том смислу значајан део овог дела рада бави се одлуком Уставног суда којом је прогласио неуставним одредбе Закона о изменама и допунама Закона о Уставном суду, којима су судске одлуке изузете од поништавања. Те законске одредбе биле су кратко време на снази, да би их Уставни суд у поступку покретнутом по службеној дужности поништио, налазећи да уставна жалба не би била делотворно правно средство када Уставни суд у поступку по уставној жалби не би могао да поништи судску одлуку. Аутор изражава своје неслагање са оваквим ставовима Уставног суда и у том смислу се позива на праксу Европског суда за људска права и на овлашћења која тај суд има када одлучује о представкама против држава потписница Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода. Представка Европском суду за људска права јесте делотворно правно средство, али није овлашћење Европског суда за људска права да поништи судску одлуку националног суда оно што ту представку чини делотворном. Могућност поништаја судских одлука донетих у парничном поступку у поступку по уставној жалби, отвара и друга спорна питања, а проблематично је и због супротности са најважнијим начелима парничног поступка.

Трећи део рада носи назив „Људска и мањинска права и слободе у парничном поступку.“ Велико незадовољство радом парничних судова огледа се у бројним уставним жалбама којима се побијају одлуке донете у парничном поступку, пре свега због тврдњи да су тим одлукама повређене уставна права и слободе. Уставна жалба је постала важан коректив рада парничних судова, чије одлуке према становишту Уставног суда нису

недодирљиве када је реч о поштовању оних права које јемчи сам Устав и која морају бити путоказ у раду парничних судова. Потом је дат коментар најважнијих одлука Уставног суда којима је одлучивано о уставним жалбама због повреде појединих Уставом зајемчених права и слобода у парничном поступку. Одлуке Уставног суда коментарисане су у делу у којем следе или одступају од стандарда Европског суда за људска права, али и због утицаја на праксу наших редовних судова, а нарочито Врховног касационог суда. Најзначајније место добило је право на правично суђење, у свим својим аспектима: право на приступ суду; право на законом установљен суд; право на независан и непристрасан суд; право на јавну расправу; право на контрадикторан поступак; право на образложену судску одлуку; арбитрерна примена материјалног и/или процесног права као повреда права на правично суђење; право на правну сигурност; претерани формализам у примени грађанског процесног права као повреда права на правично суђење; право на суђење у разумном року; право на јавно објављивање пресуде; однос права на правично суђење и права на судску заштиту људских и мањинских права и слобода.

Четврти део рада носи назив „Одлука Уставног суда као основ за измену правноснажне одлуке парничног суда.“ Законом о Уставном суду нормирано је дејство одлуке Уставног суда којом је утврђена несагласност закона или општег акта са Уставом и правни пут за измену правноснажне судске одлуке која је заснована на неуставном закону или општем акту. Тада се поставља питања поновног одлучивања надлежног суда, на темељу одлуке Уставног суда донете у поступку по уставној жалби, којом је утврђено да је дошло до повреде или ускраћивања људског или мањинског права и слобода у парничном поступку. С тим у вези постоје два правна пута за понављање парничног поступка на основу одлуке Уставног суда. Један пут постоји више на нивоу теорије и законске норме, а он би подразумевао да странка чија је уставна жалба усвојена, подноси предлог за понављање парничног поступка (начело диспозиције), да се о том предлогу за понављање парничног поступка одлучује на темељу контрадикторног поступка и да одлуку о дозвољености и основаности предлога доноси парнични суд, а да су против те одлуке парничног суда дозвољени правни лекови у складу са одредбама ЗПП. Тај правни пут је у пракси у потпуности дерогираним праксом и ставовима Уставног суда, који заговара принудно понављање парничног поступка, које подразумева налог Уставног суда упућен парничном суду да понови одлучивање, држећи се правних ставова које је у својој одлуци заузео Уставни суд. Постојање два паралелна режима за понављање парничног поступка на основу одлуке Уставног суда аутор сматра опасним за правну сигурност и заговара да се дефинише један правни пут који би био прописан у складу са решењима упоредног права, а која не остављају простора за различита тумачења и противречну судску праксу.

Приручници:

Коментар Закона о изменама и допунама Закона о извршењу и обезбеђењу, Параграф, Београд 2019, 180 страна.

Аутор је био члан Радне групе за израду Закона о изменама и допунама Закона о извршењу и обезбеђењу (2018–2019). Као резултат рада те радне групе настао је Закон о изменама и допунама Закона о извршењу и обезбеђењу који је усвојен у Скупштини

Србије 26.јула 2019.године, ступио је на снагу 3.августа 2019. године, а највећи део његових одредаба примењује се од 1.јануара 2020.године.

Коментар Закона о изменама и допунама Закона о извршењу и обезбеђењу заправо представља приручник за примену овог закона. Уз сваки члан закона који је мењан, аутор је дао разлоге за измену, проблеме и недоумице које је ранији члан изазивао у пракси и ставове које су судови тим поводом заузимали. Том приликом аутор даје и критички осврт на усвојена решења. Овде ћемо поменути најзначајније новине које је аутор у свом раду коментарисао.

Проширивање надлежности јавних извршитеља на уштрб судске надлежности изведено је у два правца: надлежност за одлучивање о предлогу за извршење (доношење решења о извршењу) и надлежност за спровођење извршења. Јавни извршитељи постали су искључиво надлежни за одлучивање о предлогу за извршење ради намирења потраживања из комуналних и сродних делатности не само на основу веродостојне исправе (стање пре измена), него и на основу извршне исправе. Почев од 1.јануара 2020.године одлучивање о предлозима за извршење против Републике Србије, аутономне покрајине, јединице локалне самоуправе и буџетских корисника. Када је реч о спровођењу извршења, поред средстава извршења која су већ у њиховој надлежности, постаће надлежни и за заједничку продају непокретности и покретних ствари, извршење ради наплате законског издржавања, извршење ради чињења које може предузети и друго лице и извршење решења за која је законом прописано да се извршавају по службеној дужности.

У домену начела извршног поступка посебан значај добило је начело сразмере. Јавни извршитељ је одговоран за правилну примену начела сразмере по службеној дужности. Начело сразмере се примењује само када постоји више средстава и предмета извршења, односно нема говора о примени начела сразмере када постоји само једно средство и предмет на којем се може спровести извршење или када се извршни дужник у форми јавне или по закону оверене исправе сагласио да се извршење спроведе на одређеном средству и предмету извршења.

Трошкови извршног поступка су уређени тако да се спречава могућност њихове вештачке кумулације, одредбама којима се уређује право на трошкове поступка у ситуацији у којој је извршни поверилац подносио више предлога за извршење ради намирења више потраживања или ради одвојеног намирења делова једног потраживања, која су се могла намирити у истом извршном поступку.

Систем правних лекова и правних средстава реформисан је тако да се елиминишу противречности које је створио Закон о извршењу и обезбеђењу из 2016.године својим нејасним и међусобно противречним нормама. Јасно су разграничене процесне ситуације у којима се може изјавити жалба, од оних у којима се може изјавити приговор. Заштита права трећег лица извршена је на квалитетнији начин. Захтев за отклањање неправилности у спровођењу извршења је уређен тако да се смањује могућност његове злоупотребе, отклоњени су проблеми у вези са предлогом за противизвршење и предлогом за враћање у пређашње стање.

Средства извршења претрпела су значајне промене. У првом реду ојачана је заштита непокретности извршних дужника као предмета извршења. Уведено је електронско јавно надметање за продају непокретности и покретних ствари, дефинисан битно другачији концепт продаје путем непосредне погодбе. Заједничка продаја

непокретности и покретних ствари је детаљније уређена, као и извршење на потраживању извршног дужника. Измене средстава извршења ради остварења неновчаних потраживања претрпела су измене да би се елиминисала лоша судска пракса које је формирана током важења Закона из 2016.године.

Изменама у регулативи привремених мера спречава се могућност да суд привременом мером забрани спровођење извршење, што је нажалост постала учестала пракса. Тиме заправо суд у парничном поступку забрањује да се спроводи извршење на основу решења о извршењу које је донео суд у извршном поступку, а по којем поступа суд или јавни извршитељ. Аутор је у раду коментарисао одлуке појединих судова републичког ранга који су дозвољавали овакве привремене мере позивајући се на разлоге који немају основа у законским одредбама нити у основним начелима извршног поступка.

Јачи надзор Министарства правде над радом јавних извршитеља подразумевао је прецизније законске одредбе у случају разрешења или удаљења јавног извршитеља. Истовремено прецизиране су постојеће дисциплинске повреде и додате нове.

Прелазним и завршним одредбама Закона прописано је и решавање старих предмета првенствено њиховим уступањем на спровођење јавним извршитељима. Извршни поступци у којима вредност главнице потраживања не прелази износ 2.000 динара, а у којима се као повериоци јављају држава и правна лица повезана са државом, обустављају се под условима прописаним законом.

Радови у категорији M14:

1), „Tradition of social resistance against out of court enforcement in Serbia“, 16 страна. Рад је саопштен на међународној научној конференцији *Култура и идентитети* одржаној 25–27.октобра 2019.године у Србији и Босни (Међавник, Андрићград) у организацији Српског социолошког друштва, уз подршку Министарства просвете, науке и технолошког развоја. Приложена је потврда да је рад прихваћен за објављивање у тематском зборнику међународног значаја „Култура и идентитети“, као и Књига апстраката радова са конференције ISBN 978–86–81319–15–4.

Предмет овог рада јесте анализа отпора вансудском извршењу судских одлука и уопште наплати потраживања путем јавних извршитеља у Републици Србији. Иако су јавни извршитељи почели са радом још 1.јуна 2012.године, први знаци организованог отпора јавним извршитељима почели су да се појављују тек крајем 2017.године. Поједине организације и удружења почела су да нуде правну помоћ извршним дужницима који су најчешће долазили под удар јавне продаје својих станова у извршном поступку или су били обухваћени принудним исељењима. Почев од увођења јавних извршитеља 2012.године њихове надлежности су прошириване, а отпори су постајали све снажнији. У том смислу аутор указује на сличне појаве у другим државама (Шпанија, Хрватска), где су организације које су се супротстављале извршењима, а посебно принудним исељењима, користећи подршку извршних дужника прерастале у политичке организације. Анализирајући узроке отпора јавним извршитељима, аутор долази до закључка да они пре свега леже у сфери њихове знатно веће ефикасности у односу на суд и судске извршитеље. Наиме, отпор извршењу судских одлука и наплати потраживања уопште није постојао у време док је овај поступак био у искључивој надлежности суда. Разлог томе јесте њихова неефикасност, о чему сведочи и чињеница да се сви стари извршни предмети који се

годинама налазе у судовима и по којима се уопште не поступа уступају на спровођење јавним извршитељима. Аутор даје податке о још увек великом броју старих извршних предмета који се налазе у судовима, упркос томе што је значајан део старих предмета већ прешао у надлежност јавних извршитеља 2012 и 2016.године. За разлику од судских извршитеља који су државни службеници и који имају загарантовану фиксну зараду независно од тога колико су успешни у спровођењу извршења, јавни извршитељи су организовани као предузетници, што значи да од њиховог успеха у намирењу потраживања зависи и висина њихове зараде. То их мотивише да буду ефикаснији у спровођењу извршења, што доводи до бројних отпора у систему у којем су сви закони о извршном поступку до 2011.године у значајној мери привилеговали дужнике, и својим решењима отежавали намирење потраживања извршних повериоца. На крају, аутор анализира и то како је модел извршења од правног питања постао политичко питање које користе скоро све политичке странке мењајући своје ставове о јавним извршитељима у зависности од тога да ли су на власти или у опозицији.

Радови у категорији M23:

1), „Организација грађанског судопроизводства в Републике Србији“, *Вестник Гражданского Процеса* No 3/2016, стр. 246–267, ISSN 2226–0781 (Web of Science Platform)

Рад је саопштен на међународној научној конференцији „Казањски арбитражни дани“, одржаној на Правном факултету у Казању (РФ). У раду се обрађују основи организације правосуђа у Републици Србије, полазећи од начела судске организације садржаним у Уставу Србије и решења која предвиђа Закон о уређењу судова. Коментаришу се одредбе о стварној надлежности судова у грађанском судском поступку, као и делегирање појединих судских надлежности јавним бележницима и јавним извршитељима. Критички се анализирају ставови Уставног суда о уставности делегације одређених судских надлежности јавним извршитељима и јавним бележницима. Нарочито се разматра положај Уставног суда и његов однос са редовним судовима. Проблем неуједначене судске праксе сагледава се кроз ставове Европског суда за људска права и Уставног суда.

Радови у категорији M24:

1), „Временско важење процесних закона и дозвољеност ревизије у парничном поступку: различити правни ставови Уставног суда и Врховног касационог суда“, *Анали Правног факултета у Београду* 3/2019, стр. 290–309;

Повод за писање овог рада јесте одлука Врховног касационог суда којом је одбацио као недопуштену ревизију у парничном поступку који се водио по тужби за накнаду штете због објављивања неистинитих информација. Заузимајући став да је ревизија у конкретном парничном поступку недозвољена ВКС се позвао на одредбе Закона о јавном информисању које су биле на снази у време када је објављена информација која је дала

повода за вођење конкретног парничног поступка, потпуно занемарујући да је у време доношења другостепене пресуде био на снази нови Закон о јавном информисању који је садржао посебна правила по којима се ценила дозвољеност ревизије. У раду се приказују различити ставови Уставног суда и ВКС о томе када се стиче право на изјављивање ревизије. Аутор указује на становиште Уставног суда према којем се право на изјављивање ревизије цени према закону који је био на снази у тренутку доношења другостепене пресуде, што важи како за одредбе ЗПП, тако и за одредбе посебног закона уколико он садржи одговарајући процесне норме. С друге стране, ВКС је потпуно занемарио схватање Уставног суда, што је имало за последицу повреду права на правично суђење у конкретном случају.

2), „Судска контрола рада извршитеља“, *Анали Правног факултета у Београду* 2/2015, стр.61-77;

Полазећи од тенденције поверавања све већих надлежности јавним извршитељима, аутор испитује постојање одговарајућих контролних механизма којима би се вршио надзор над законитошћу и правилношћу вршења поверених јавних овлашћења. Након што је идентификовао три различите врсте надзора над њиховим радом (надзор Коморе, надзор Министарства и надзор суда), аутор указује на нејасан однос суда и јавног извршитеља у различитим фазама извршног поступка и код различитих средстава извршења. Залаже за другачију расподелу надлежности између судова и јавних извршитеља и однос који подразумева да судска контрола јавних извршитеља буде делотворна и ефикасна.

3), „О равномерној расподели комуналних предмета међу извршитељима“, *Српска политичка мисао* 4/2015, стр. 350–366;

Након нешто више од три године од примене Закона о извршењу и обезбеђењу из 2011.године, Скупштина Србије је крајем 2014.године усвојила измене овог закона. Њихов циљ био је да се омогући равномерна расподела извршних предмета за наплату потраживања по основу извршених комуналних услуга и сродних делатности. Пре ових измена извршни поверилац пружалац у комуналних услуга и сродних делатности је у овом извршном поступку, као и у другим извршним поступцима имао право избора поступајућег јавног извршитеља. То је доводило до тога да су поједини јавни извршитељи имали много велики број тзв.комуналних предмета док их други скоро уопште нису имали. Због тога се законодавац одлучио да интервенише не би ли створио услове да се комунални предмети деле равномерно. Аутор општро критикује принцип равномерне расподеле комуналних предмета, указујући на недоследне и противречне законске одредбе, дајући статистичке податке који указују на значајно смањење ефикасности јавних извршитеља након годину дана примене равномерне расподеле, али и примере изигравања принципа равномерне расподеле који су све чешћи у пракси. Сумирајући резултате својих истраживања аутор закључује да ће последице равномерне расподеле комуналних предмета на развој јавноизвршитељске професије бити изразито негативне.

Радови у категорији M51:

1), „Одлагање извршења домаће арбитражне одлуке“, *Право и привреда* 4-6/2018, стр. 267-287;

Арбитражна одлука је Законом о извршењу и обезбеђењу дефинисана као извршна исправа, па се на основу ње може поднети предлог за извршење у складу са одредбама тог закона. Аутор најпре анализира одређене специфичности арбитражне одлуке као извршне исправе у односу на судске одлуке као најчешће извршне исправе на основу којих се одређује и спроводи извршење. Једно од таквих специфичности јесте и извршност ове извршне исправе, начин утврђивања наступања извршности и лутање судске праксе у том смислу. Арбитражно решавање приватноправних спорова требало би да има одређене предности у односу на судски поступак, а једна од њих јесте свакако ефикасност, не само у домену одлучивања од стране арбитражног трибунала, него и у сфери ефикасности. Ефикасност извршења арбитражне одлуке озбиљно се доводи у питање, услед поступка за поништај арбитражне одлуке, у којем су дозвољени сви редовни и ванредни правни лекови, па чак и уставна жалба. Дејство покретања поступка за поништај арбитражне одлуке на ток извршног поступка је такво да само подношење тужбе за поништај арбитражне одлуке, може по одредбама члана 122 Закона о извршењу и обезбеђењу довести до одлагања извршења све док се поступак за поништај арбитражне одлуке не оконча, а трајање тог поступка продужава се у недоглед због могућности коришћења свих правних лекова у складу са одредбама ЗПП, док на крају постоји и могућност изјављивања уставне жалбе. Аутор заговара редукцију правних лекова у поступку за поништај арбитражне одлуке и строже постављене услове за одлагање извршења арбитражне одлуке.

2), „О формалистичкој примени грађанског процесног права“, *Право и привреда* 4–6/2017, стр.470–492;

Грађанско процесно право у научној литератури углавном се означава као формално, насупрот материјалном праву као суштинском. Из такве одреднице грађанског процесног произлази и језичко тумачење као доминантан метод тумачења одредаба процесних закона, што у пракси доводи до повреде процесних права странака. То што се норме грађанског процесног права сматрају формалним не значи да их треба тумачити на формалистички начин. Претерани формализам у примени процесних норми има за последицу повреду права на правично суђење. У раду су дати примери неколико судских одлука првостепених и другостепених судова, али и Врховног касационог суда, којима су странке ускраћене у њиховим процесним правима, услед тумачења одредаба ЗПП и ЗИО на начин који су у пракси Уставног суда и Европског суда за људска права карактерише као претерано формалистички. Те одлуке редовних судова су најчешће поништаване одлукама Уставног суда или је одлукама Европског суда за људска права утврђивана повреда права на правично суђење због тога што је претерани формализам у примени процесних норми довео до тога да оне представљају непремостиву баријеру за

остваривање права странака у грађанском судском поступку. Наводи се став Европског суда за људска права, а који прихвата и Уставни суд, према којем процесне норме не треба примењивати на претерано формалистички начин јер би тиме било повређено право на правично суђење, нити на претерано флексибилан начин јер би се тиме обезвредила процесна јемства установљена процесним законима. Идеја водиља при примени норми грађанског процесног права треба да буде постизање равнотеже између правичности и правне сигурности.

3) „Понављање парничног поступка пред Врховним касационим судом“, *Правни живот* 12/2017, стр 65-83;

Предлог за понављање парничног поступка је свакако најзначајнији ванредни правни лек у режиму важећег ЗПП. У прилог томе говоре бројни разлози. Рокови за изјављивање овог ванредног правног лека су најдужи. Објективни рок износи пет година од правноснажности судске одлуке која се побија, а када се предлог заснива на одлуци Уставног суда којом је утврђена повреда или ускраћивање људског или мањинског права и слободе или на одлуци Европског суда за људска права, тај рок и не постоји. Овај правни лек се може изјавити из најширег круга разлога. Њиме се може побијати свака одлука којом се поступак правноснажно окончава. Оно што је у пракси било спорно, услед неуједначене и непрецизне законске терминологије јесте питање понављање парничног поступка пред Врховним касационим судом. Аутор у раду полемиче са аргументацијом из појединих одлука Врховног касационог суда којима се негира таква могућност. Томе супротставља ставове правне теорије према којима се сваки поступак може поновити, па то важи и за поступак пред ВКС. Ови ставови утицали су на законодавца да изменама из 2014.године изричито пропише могућност понављања парничног поступка пред највишим судом у Републици Србији. Овим питањем бави се само један члан, а аутор у раду заузима ставове о одређеним проблемима које види у поступку одлучивања о овом предлогу и разлозима због којих се он може поднети.

4) „Положај јавног извршитеља у новом Закону о извршењу и обезбеђењу“, *Право и привреда* 4-6/2016, стр. 440-454;

Централни проблем овог рада јесте однос јавног извршитеља и странака извршног поступка. Тај однос је различито постављен и у упоредном праву, у зависности од начина на који је устројен институт јавног (вансудског) извршитеља. Срећу се решења у којима се јавни извршитељ искључиво позиционира као носилац јавних овлашћења, али у појединим правним системима се он јавља као пуномоћник извршног повериоца. У нашем правном систему, положај јавног извршитеља није довољно јасно дефинисан. Најпре је Законом из 2011.године било прописано да јавни извршитељ поступа на основу закона, али и на основу општег овлашћења извршног повериоца. Он је на основу тог овлашћења могао да у име и за рачун извршног повериоца предузима одређене процесне радње. Законом из 2016.године прописано је да јавни извршитељ своја овлашћења изводи искључиво из закона, те да није дужан да се повинује налогу извршног повериоца у погледу предузимања или непредузимања одређене радње. Тако начелно постављен однос доведен је у питање могућношћу извршног повериоца да сам бира јавног извршитеља који ће спроводити извршење, али и да тражи промену поступајућег јавног извршитеља. Извршни поверилац може то тражити у било којој фази извршног поступка, није дужан да

за то наведе никакве разлоге. Поступајући јавни извршитељ је тада дужан да без одлагања донесе закључак о обустављању спровођења извршења пред њим и о наставку поступка пред другим јавним извршитељем којег је назначио извршни поверилац. Иако јавни извршитељ начелно није дужан да слуша и да се повинује налозима извршног повериоца, у пракси увек неће бити тако ако се зна да јавни извршитељ увек може бити промењен, чак и на основу необразложеног захтева извршног повериоца. Посебан проблем постоји у поступцима за наплату потраживања за извршене комуналне услуге и сродне делатности, где право избора не постоји, већ се расподела предмета врши преко Коморе јавних извршитеља. Ту сада постоји једна недоследност која се правда тиме што у комуналним предметима јавни извршитељ одлучује о предлогу за извршење и спроводи извршење, док у другим предметима надлежност јавног извршитеља јесте ограничена на спровођење извршења. Према становишту аутора наведени аргументи су неодрживи јер и у другим извршним поступцима јавни извршитељ доноси бројне одлуке о правима странака и учесника извршног поступка. Осим тога, ако јавни извршитељ не поступа благовремено, односно не доноси одлуке и не предузима радње у прописаним роковима, у комуналним предметима не постоји могућност промене поступајућег јавног извршитеља.

5), „Жалба у новом Закону о извршењу и обезбеђењу“, *Правни живот* 12/2016, стр 609-621;

Честе измене закона којима се уређује извршни поступак, пре свега су се односиле на систем правних лекова и правних средстава. Законом из 2011.године приговор је био прописан као једини правни лек, уз захтев за отклањање неправилности као специфично правно средство које се користило за побијање и одлука и радњи суда и јавног извршитеља. Такво решење је критиковано због тога што је одлука доношена од стране судије појединца једног суда, а о приговору на ту одлуку одлучивало је веће састављено од троје судија тог истог суда. Ремонстративност правног лека није неуобичајена у процесном праву, али се поставља питање да ли се од суда који је донео незакониту и неправилну одлуку може очекивати да сам ту одлуку исправи. Посебно је отворено питање објективности поступања у судовима са малим бројем извршних судија. То су били главни аргументи за враћање жалбе у извршни поступак. То је извршено Законом из 2016.године. Иако је то слављено као једно од најважнијих достигнућа овог закона, темељном анализом нових законских одредаба аутор закључује како је и у новом законском режиму доминантан правни лек приговор. Наиме, број решења која се могу побијати приговором је знатно већи од броја решења који се могу побијати жалбом. Сам поступак по жалби прате бројне непрецизности и недоумице, а аутор истиче да је законско регулисање жалбе требало извршити на начин који је примерен предмету, циљевима и начелима извршног поступка.

6), „Обавезно одржавање рочишта пре одбацивања тужбе у парничном поступку“, *Правни живот* 11/2015, стр. 603-616;

Изменама Закона о парничном поступку усвојеним 2014.године, уведен је у наше парнично процесно законодавство, један институт који се не може срести у упоредном праву. Суд у парничном поступку након претходног испитивања тужбе доноси решење о њеном одбацивању уколико нису испуњене процесне претпоставке, односно уколико

постоје неотклоњиве процесне сметње за даље поступање. Такво овлашћење парничног суда никада није ни било спорно. Оно што је сада новина јесте да суд пре доношења решења о одбацивању тужбе из неког од разлога прописаних чланом 294, став 1 ЗПП мора да претходно одржи рочиште на којем ће тужиоцу омогућити да се изјасни о разлозима за одбацивање тужбе. Ово решење аутор сматра правно неодрживим из неколико разлога. Одржавање рочишта са једном странком у парничном поступку, пре него што је тужба уопште достављена туженом и пре него што је парница почела да тече, проблематично је из угла парничног поступка као двостраначког поступка. Суд расправља на рочишту на којем је присутна само једна парнична странка, ради омогућавања тој странци, тужиоцу, да се изјасни о разлозима за одбацивање тужбе. Овај институт нема апсолутно никаквог смисла код појединих разлога за одбацивање тужбе на које суд пази по службеној дужности (апсолутна судска ненадлежност, правноснажно пресуђена ствар, закључено судско поравнање о предмету спора, итд). Посебан проблем јавља се код неуредности и неразумљивости тужбе, јер је ту већ прописан посебан поступак чланом 101 ЗПП, и прави се разлика када је неуредну или неразумљиву тужбу поднела странка која нема пуномоћника (враћање тужбе ради отклањања недостатака) и када је тужба поднета преко пуномоћника или ју је поднео јавни тужилац или јавни правобранилац у ком случају се она одмах одбацује. Да ли је и тада суд дужан да одржи рочиште са пуномоћником странке из реда адвоката и омогући му да се изјасни о томе што је његова тужба за одбацивање зато што је неуредна или неразумљива. Посебан проблем представља пропуст суда да одржи рочиште са тужиоцем и омогући му да се изјасни о разлозима за одбацивање тужбе. Аутор то квалификује као апсолутно битну повреду из члана 374, став 2, тачка 7 ЗПП, у чему је сагласан са аргументацијом Уставног суда, а супротставља се ставовима појединих судија ВКС.

7), „Неки проблеми у примени Закона о парничном поступку у споровима мале вредности“, *Зборник радова Правног факултета у Новом Саду* 2/2015, стр. 653–671;

Законом о парничном поступку из 2011.године, извршене су значајне измене у домену регулативе спорова мале вредности. Подигнут је имовински цензус на 3.000 евра (заправо задржан имовински цензус уведен изменама ЗПП из 2009.године), што је значајан износ ако се узму у обзир имовински цензуси за спорове мале вредности у државама већег животног стандарда. За разлику од ранијих закона по којима су само спорови по кондемпнаторним тужбама били могли да се решавају по правилима за спорове мале вредности, нови закон је омогућио примену правила за спорове мале вредности и у поступцима који су покренути тужбама за утврђене и преображајним тужбама. Довољно је да тужилац у тужби назначи вредност предмета спора мању од 3.000 евра у тужби којом на пример тражи утврђење ништавости уговора, па да се такав парнични поступак води по правилима која важе за спорове мале вредности, што доводи до бројних проблема у пракси јер парнични судови најчешће не користе своје овлашћење да провере да ли је вредност предмета спора означена сувише ниско или сувише високо, услед чега се омогућава странкама да саме одређују процесни режим по којем ће се о њиховим захтевима одлучивати. Бројне су специфичности спорова мале вредности које имају за циљ да омогуће да се о њима решава по сумарној процедури, али се поставља питање угрожавања и нарушавања процесних јемстава самих парничних странака. То што је парнични суд решавао о тужбеном захтеву по правилима која важе за спорове мале

вредности, а требало је да решава по правилима општег парничног поступка није прописано као апсолутно битна повреда ЗПП, а тај пропуст лишава странке бројних процесних права (право да се изјави жалба због погрешно или непотпуног утврђеног чињеничног стања, право на изјављивање ревизије, итд). У том смислу аутор коментарише једну одлуку Уставног суда којом је поништена другостепена пресуда у парничном поступку, зато што су судови погрешно применили правила која важе за спорове мале вредности, уместо правила општег парничног поступка.

Радови у категорији М44:

1), „Извршење у разумном року и поступак пред јавним извршитељем“, *Зборник радова Перспективе имплементације европских стандарда у правни систем Србије*, Књига 9, Београд 2019, потврда уредника у прилогу;

Одредбом члана 547 Закона о извршењу и обезбеђењу из 2016.године и одредбом самосталног члана 166 Закона о изменама и допунама Закона о извршењу и обезбеђењу из 2019.године предвиђено је уступање старих судских извршних предмета на спровођење јавним извршитељима. То је учињено полазећи од делегације надлежности за спровођење већине средстава извршења са извршних судова на јавне извршитеље. Имајући у виду све већи прилив предмета у канцеларије јавних извршитеља поставило се питање спровођења извршења у разумном року од стране јавних извршитеља, те заштите права странака у случају неблагоприятног доношења одлука и кашњења са предузимањем извршних радњи. Закон о извршењу и обезбеђењу из 2016.године установио је право извршног повериоца да тражи промену поступајућег јавног извршитеља, и за то није дужан да наведе никакве разлоге. Поред тога, надзор над радом јавних извршитеља врши Комора и Министарство правде. Неблаговремено доношење одлука и предузимање радњи спровођења извршења представља тежу дисциплинску повреду због које јавни извршитељ може бити разрешен. У раду се разматра могућност примене Закона о заштити права на суђење у разумном року на поступак пред јавним извршитељем, у поводу једне одлуке Уставног суда којом се заговара став да се процесни механизми из овог закона примењују и у случају одуговлачења поступка од стране јавног извршитеља. Поредећи одредбе Закона о заштити права на суђење у разумном року и Закона о извршењу и обезбеђењу, аутор указује на неодрживост и неспроводивост ставова Уставног суда.

2), „Промена дужника у извршном поступку и право на правни лек“, *Зборник радова Перспективе имплементације европских стандарда у правни систем Србије*, Књига 8, Београд 2018, стр. 233-250;

Промена извршног дужника из извршне исправе или веродостојне исправе могућа је применом члана 48 Закона о извршењу и обезбеђењу. У случају да дође до прелаза или преноса обавезе са извршног дужника означеног у извршној или веродостојној исправи на друго лице, суд, односно јавни извршитељ, ће против тог лица дозволити извршење, уколико се прелаз или пренос обавезе докаже јавном или по закону овереном исправом, а ако то није могуће, онда се прелаз или пренос обавезе доказује правноснажном или коначном одлуком, донетом у парничном, прекршајном или управном поступку. Поред тумачења појмова прелаза и преноса, те анализе проблема које је у том смислу створила

судска пракса појединих судова, ове дилеме су отклоњене усвајањем два аутентична тумачења у Скупштини Србије. Оно што се појављује као проблем јесте питање процесноправне заштите лица које је ступило на место извршног дужника из извршне или веродостојне исправе. То лице може изјавити жалбу против решења о извршењу на основу извршне исправе ако није дошло до прелаза или преноса обавезе на њега, међутим то није прописано као разлог за побијање решења о извршењу донетог на основу веродостојне исправе. Излаз из ове ситуације се види тако што поједини судови одређивање извршења на основу веродостојне исправе против лица које није означено у веродостојној исправи као извршни дужник, без одговарајућих доказа о прелазу или преносу обавезе подводе под неправилну примену материјалног права, на коју суд кој одлучује о приговору пази по службеној дужности. Посебна ситуација постоји када се у току извршног поступка (спровођења извршења) промени извршни дужник из решења о извршењу. О ступању тог лица на место извршног дужника одлучује се закључком, против којег нису дозвољени ни жалба ни приговор. Аутор заступа становиште да о овом питању треба одлучивати решењем, против ког се може изјавити приговор. У прилог томе позива се на ставове Уставног суда о овом питању. Становиште аутора уграђено је у Закон о изменама и допунама ЗИО.

3), „Јавни тужилац у парничном поступку—српско законодавство и ставови Европског суда за људска права“, *Зборник радова Перспективе имплементације европских стандарда у правни систем Србије*, Књига 7, Београд 2017, стр. 199-215;

Усвајањем Закона о парничном поступку из 2011.године очекивало се да ће улога јавног тужиоца у парничном поступку бити сведена само на мешање у јавном интересу, када за то постоје услови прописани посебним законом. Међутим, уместо захтева за заштиту законитости који се по одредбама ЗПП 2004 могао изјавити само због једне апсолутно битне повреде парничног поступка, односно због тога што је побијана пресуда заснована на недозвољеним располагањима парничних странака, сада постоји нови правни лек који се зове захтев за преиспитивање правноснажне пресуде. Тај правни лек може изјавити само Републички јавни тужилац (ранији захтев за заштиту законитости могла је изјавити и парнична странка) и то због јако широког и неодређеног разлога, а то је повреда закона на штету јавног интереса. Аутор анализира ставове исказане у препорукама Савета Европе, а који се односе на учешће јавног тужиоца у грађанском судском поступку. Оно мора бити сведено на минимум, са јасно и прецизно дефинисаном улогом, односно процесним средствима која може користити, и он се не сме сврсавати на страну једне од парничних странака (најчешће су у питању државна предузећа и друга правна лица под контролом државе). Коментаришу се и пресуде Европског суда за људска права којима је утврђена повреда права на правично суђење, због учешћа јавног тужиоца у парничном поступку и сврставања на страну једне од странака (под контролом државе), те могућности за стављање ван снаге правноснажне судске одлуке донете у грађанском судском поступку, по захтеву јавног тужиоца, а без икаквих ограничења

4), „Обавезна медијација пре покретања парничног поступка—српски закон о парничном поступку и ставови Европског суда за људска права“, *Зборник радова Перспективе*

имплементације европских стандарда у правни систем Србије, Књига 6, Београд 2016, стр. 202–215;

У контексту јачања медијације и промоције алтернативних начина решавања спорова, у циљу растерећења судова све више се помиње могућност тзв.обавезне медијације, тј. ступања у медијацију пре покретања парничног поступка. Тада би подношење тужбе пре него што је покушана медијација, представљало разлог за њено одбацивање. Такав концепт медијације није досада примењиван у нашем парничном поступку. Уместо тога, одредбама ЗПП из 2011.године уведен је обавезан покушај мирног решавања спора пре покретања парничног поступка против Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. Овај институт жестоко је критикован од стране научне и стручне јавности, с образложењем да се тиме нарушава право на приступ суду у смислу члана 6(1) Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода. Међутим, Уставни суд није прихватио иницијативу за оцену уставности члана 193 ЗПП. Упркос томе, Министарство правде је предложило, а Скупштина Србија усвојила измене овог члана, па је обраћање надлежном јавном правобранилаштву остало само као могућност. Годињу дана након тога, Европски суд за људска права је одлучујући о једној представи против Хрватске која је у свом ЗПП имала идентичну одредбу заузео став да на тај начин није нарушено право на приступ суду.

5), „Принудно исељење заштићених подстанара–Пракса Уставног суда и Европског суда за људска права“, *Зборник радова Перспективе имплементације европских стандарда у правни систем Србије*, Књига 5, Београд 2015, стр.211–229;

Закони о становању донети у време СФРЈ установили су станарско право и на становима у приватној својини, али је законским решењима прописано да се после 29.јула 1973.године више не може заснивати станарско право на становима у својини грађана. То је значило да лица која су се уселила у стан у приватној својини након овог датума нису уживала заштиту у парничним поступцима ради исељења. У једној својој одлуци Уставни суд је одлучујући о уставној жалби због повреде права на правично суђење поништио пресуду Апелационог суда у Нишу којом је наложено исељење лица које се уселило у стан у својини тужилаца након 29.јула 1973.године, налазећи да је то лице стекло статус корисника тог стана, те да би његовим исељењем било повређено право на дом. Анализирајући однос између права на дом тог лица и права на имовину тужилаца, Уставни суд је дао предност заштити права на дом, називајући то правичном равнотежом између ова два права. Аутор критикује одлуку Уставног суда, наводећи критеријуме које узима у обзир Европски суд за људска права када разматра правичну равнотежу између ова два права, и показује да је Уставни суд у описаној ситуацији поступио супротно ставовима Европског суда за људска права.

Радови у категорији М31:

1), „Дисциплинска одговорност јавних извршитеља“, *Актуелна питања савременог законодавства*, Будва 4-8. јун 2017. године, стр. 111–127;

Рад је саопштен на међународном научном скупу одржаном у Будви, Црна Гора, 4–8. јуна 2017. године и објављен у целини. Дисциплински поступак против јавних извршитеља уведен је најпре Законом о извршењу и обезбеђењу из 2011. године, да би потом био прецизније и детаљније регулисан Законом из 2016. године. Аутор најпре указује на недостатак дефиниције општег појма дисциплинске повреде, што доводи до тога се бројне дисциплинске повреде мешају са разлозима за изјављивање правних лекова и правних средстава. Сам дисциплински поступак није организован у складу са процесним јемствима која произлазе из права на правично суђење. То се односи на несразмерно велики утицај Министарства правде на покретање дисциплинског поступка, именовање већине чланова Дисциплинске комисије, одлучивање о изузећу свих чланова Дисциплинске комисије и на заштиту права јавног извршитеља којем је изречена дисциплинска мера због повреде.

2), „Право на тужбу у извршном поступку“, *Актуелна питања савременог законодавства*, Будва 3-7. јун 2018, стр. 141-157;

Рад је саопштен на међународном научном скупу одржаном у Будви, Црна Гора, 3–7. јуна 2018. године и објављен у целини. Поред жалби и приговора у извршном поступку, закон као додатан виде правне заштите нормира и тужбу за утврђивање недозвољености извршења. Ова тужба стоји на располагању и извршном дужнику и трећем лицу. Оно што је спорно јесте да ли право на подношење ове тужбе увек постоји, независно од тога да ли је поступак по тој тужби регулисан процесним одредбама ЗИО или ЗПП, или ова тужба као додатни вид правне заштите постоји само ако закон изричито прописује њено постојање. Полазећи од ставова ВКС заузетих у поступку одлучивања о посебној ревизији аутор се залаже за постојање овог вида заштите странака и учесника у извршном поступку, независно од постојања посебних процесних одредаба. У том смислу, ставови појединих судова опште надлежности подвргнути су критичком преиспитивању.

Радови у категорији М61:

1), „Однос парничног и извршног поступка“ у Зборнику радова *Четрдесет година извршног законодавства у грађанским поступцима* (уредници Небојша Шаркић, Никола Бодирога, Марио Лукиновић), Београд 18- 19. мај 2018. године, стр. 45-76;

Рад је саопштен на научном скупу националног значаја одржаном у Београду 18-19. маја 2018. године и објављен у Зборнику радова *Четрдесет година извршног законодавства у грађанским поступцима* (уредници Небојша Шаркић, Никола Бодирога, Марио Лукиновић). У раду се преиспитује традиционално схватање о односу парничног и

извршног поступка и то из неколико углова. На првом месту, извршни поступак више се не може третирати као прост наставак парничног поступка, јер је све већи број извршних исправа које не потичу из парничног или другог когницијског поступка, а које овлашћују извршног повериоца да директно покрене извршни поступак. Постоје начела која су заједничка за парнични и за извршни поступак, а која се не примењују у истом обиму у парничном и у извршном поступку. У првом реду ту се ради о начелу диспозиције и официјелности, али се аутор највише бави применом начела контрадикторности у извршном поступку, критикујући традиционалне ставове правне теорије о непримењивању овог начела у извршном поступку. Европски суд за људска права у својим одлукама заговара примену овог начела у извршном поступку, додуше само у одређеним процесним ситуацијама, а аутор у свом раду подржава ова становишта.

2) „Изузеће јавног извршитеља“, *Право и привреда* 4-6/2019, стр. 694-715, рад саопштен на 28.мајским сусретима правника у привреди, 27-29.маја 2019.године на Златибору и објављен у целини.

Полазна претпоставка на којој се темељи овај рад јесу процесноправна јемства која обухвата право на правично суђење, а која се примењују и на извршни поступак, па и на поступак пред јавним извршитељем. Институт изузећа управо служи заштити права на правично суђење. Како су главни органи извршног поступка судови и јавни извршитељи, то се поставља питање опсега примене овог института, не толико када је реч о суду, јер се у том делу сходно примењују одредбе ЗПП, већ када је реч о јавном извршитељу. Увођење јавних извршитеља у наш правосудни систем извршено је Законом о извршењу и обезбеђењу из 2011.године. Тај закон није уређивао изузеће јавног извршитеља, односно прописивао је да је такав захтев недозвољен. Међутим, у оквиру дисциплинских повреда било је прописано да ће постојати дисциплинска повреда уколико јавни извршитељ поступа упркос постојању разлога за искључење. Одредбама Закона о извршењу и обезбеђењу из 2016.године, извршени су одређени помаци. Најпре, изричито је прописано да се може тражити изузеће јавног извршитеља. Прописано је дејство подношења овог захтева на ток извршног поступка. Активна легитимација за подношење захтева призната је само извршном дужнику. Разлози за изузеће прописани су у оквиру дела закона којим се уређује статус јавних извршитеља. Аутор испитује компатибилност наведених законских одредаба са праксом Европског суда за људска права. Законска решења којима се регулише изузеће јавног извршитеља сматра унапређењем у односу на ранији закон, али приказује и поједине судске одлуке којима се усвајају захтеви за изузеће јавног извршитеља, иако не постоје разлози за изузеће, већ су ти захтеви усмерени на онемогућавање законитог тока извршног поступка.

ОЦЕНА ИСПУЊЕНОСТИ ЗАКОНСКИХ И СТАТУТАРНИХ УСЛОВА И КРИТЕРИЈУМА ЗА ИЗБОР У ЗВАЊЕ РЕДОВНОГ ПРОФЕСОРА

1. ОПШТИ УСЛОВИ

Др Никола Бодирога је 30.3.2015.године изабран у звање ванредног професора, те испуњава услове за избор у то звање. Осим тога, др Никола Бодирога би и по новим критеријума који су ступили на снагу 2016.године испуњавао услове за избор у звање ванредног професора.

2. ОБАВЕЗНИ УСЛОВИ

2.1. Искуство у педагошком раду са студентима

Др Никола Бодирога испуњава овај обавезан услов, јер је запослен на Правном факултету у Београду, почев од 1.6.2004.године и држао је наставу, вежбе, студијске групе, испите, предавао на мастер и докторским студијама, био је ментор и члан комисија за одбрану докторских и мастер радова.

2.2. Позитивна оцена педагошког рада добијена у студентским евалуацијама током последњег изборног периода

Из изложених студенских евалуација може се закључити да др Никола Бодирога испуњава и овај обавезан услов јер је за предавања добио следеће оцене: 1) за школску 2014/15 годину, оцену **4,73**; 2) за школску 2015/16 годину оцену **4,88**; 3) за школску 2016/17 годину, оцену **4,75**; 4) за школску 2017/18 годину оцену **4,93**; 5) за школску 2018/19 годину, оцену **4,91**.

2.3. Објављен један рад у категорији M21, M22 или M23

Др Никола Бодирога испуњава и овај обавезан услов јер је од избора у звање ванредног професора објавио рад у категорији M23 „Организација грађанског судопроизводства в Републике Србији“, у часопису *Вестник Гражданског Процеса* No 3/2016, стр. 246–267, ISSN 2226–0781, који је интегрисан у платформу Web of Science.

Додатно, према одредби члана 9. Правилника о минималним условима за стицање звања наставника на Универзитету у Београду, сматраће се да је кандидат који је објавио рад који носи исти или већи број М бодова предвиђених Правилником о поступку и начину вредновања и квантитативном исказивању научноистраживачких резултата истраживача, од оног који носи рад који се захтева као минимални услов за избор у одређено звање, а који се не наводи у минималним условима (нпр. M11–M14 или M41–M45).

Кандидат је приложио потврду да је прихваћен за објављивање рад „Tradition of social resistance against out of court enforcement in Serbia“ у тематском зборнику међународног значаја „Култура и идентитети“ (категирија M14). Уз пријаву на конкурс је поред потврде да је рад прихваћен за објављивање приложена и Књига апстраката радова са међународне научне конференције „Култура и идентитети, одржане 25–27.октобра 2019.године, у Србији и Босни (Међавник и Андрићград) у организацији Српског социолошког друштва, а уз подршку Министарства просвете, науке и технолошког развоја.

2.4. Један рад из категорије M 24

Др Никола Бодирога испуњава и овај обавезан услов јер је у протеклом изборном периоду објавио 3 рада у категорији M 24:

„Временско важење процесних закона и дозвољеност ревизије у парничном поступку: различити правни ставови Уставног суда и Врховног касационог суда“, *Анали Правног факултета у Београду* 3/2019, стр. 290–309;

„Судска контрола рада извршитеља“, *Анали Правног факултета у Београду* 2/2015, стр.61-77;

„О равномерној расподели комуналних предмета међу извршитељима“, *Српска политичка мисао* 4/2015, стр. 350–366;

2.5. Пет радова из категорије M51

Др Никола Бодирога испуњава и овај обавезан услов јер је у протеклом изборном периоду објавио седам радова из категорије M51:

„Одлагање извршења домаће арбитражне одлуке“, *Право и привреда* 4-6/2018, стр. 267-287;

„О формалистичкој примени грађанског процесног права“, *Право и привреда* 4-6/2017, стр.470-492;

„Положај јавног извршитеља у новом Закону о извршењу и обезбеђењу“, *Право и привреда* 4-6/2016, стр. 440-454;

„Понављање парничног поступка пред Врховним касационим судом“, *Правни живот* 12/2017, стр 65-83;

„Жалба у новом Закону о извршењу и обезбеђењу“, *Правни живот* 12/2016, стр 609-621;

„Обавезно одржавање рочишта пре одбацивања тужбе у парничном поступку“, *Правни живот* 11/2015, стр. 603-616;

„Неки проблеми у примени Закона о парничном поступку у споровима мале вредности“, *Зборник радова Правног факултета у Новом Саду* 2/2015, стр. 653-671;

2.6. Цитираност од десет хетероцитата

Др Никола Бодирога испуњава и овај обавезан услов јер према подацима Српског цитатног индекса радови др Николе Бодироге имају 12 хетероцитата. Међутим, овим индексом нису обухваћени цитати у уџбеницима, као на пример (Александар Јакшић, *Грађанско процесно право*, Београд 2018, стр. 896 у којем је цитиран рад др Николе Бодироге, „Судска контрола рада извршитеља“, *Анали Правног факултета у Београду* 2/2015, стр. 61-77, у истом уџбенику на страни 898, цитиран је рад др Николе Бодироге, „О уставности извршења потраживања путем извршитеља“, *Анали Правног факултета у Београду* 2/2014, стр.114-130, затим у уџбенику Боровоје Познић/Весна Ракић-Водинелић, *Грађанско процесно право*, Београд 2015, на странама 665 и 666, цитиран је рад др Николе Бодироге „Извршни поступак за наплату потраживања по основу извршених комуналних и сличних услуга“, *Анали Правног факултета у Београду* 2/2012, стр. 207-233). Такође, Српски цитатни индекс не обухвата ни цитате у монографијама, као на пример, Дејан

Ђурђевић, *Јавнобележничка делатност*, Београд 2014, у којој је на страни 53 цитирана књига др Николе Бодирогe, *Нови Закон о парничним поступку*, Београд 2012. Српским цитатним индексом нису обухваћени ни цитати у радовима објављеним у иностранству. Тако се у раду ванредне професорке Правног факултета Свеучилишта у Загребу др Александре Маганић, „Дејудичијализација извршног поступка у Хрватској и неким земљама њезина окружења“, објављеном у *Зборнику Правног факултета у Загребу* 5–6/2018, на страни 726 цитира рад др Николе Бодирогe, „О уставности извршења потраживања путем извршитеља“, објављен у *Аналима Правног факултета у Београду* 2/2014, стр.114-130.

Наводимо десет хетероцитата према Српском цитатном индексу:

1)Срђан Јончић, „Конфликт ауторитета судске власти и несудских институција“, *Страни правни живот* 4/2018, стр. 51-71, цитиран рад др Николе Бодирогe, „Понављање парничног поступка на основу одлуке Уставног суда“, *Анали Правног факултета у Београду* 2/2013, стр. 131–148;

2)Марија Салма, „Утицај аустријског права на еволуцију српског парничног поступка“, *Зборник радова Правног факултета у Новом Саду* 1/2018, стр.79-94 цитирана књига др Николе Бодирогe, *Нови закон о парничном поступку*, Београд 2012;

3) Ранко Кеча, Марко Кнежевић, „Отуђење спорног права или ствари у парничном поступку—ка мешовитој теорији (и)релеванције“, *Зборник радова Правног факултета у Новом Саду* 4/2016, стр.1351-1371, цитирана књига др Николе Бодирогe, *Нови Закон о парничном поступку*, Београд 2012;

4) Марко Кнежевић, „Поводом враћања казне затвора као средства извршења личних приватноправних захтева—анахроно неуставно решење и системска грешка или корак напред у заштити права?—уједно прилог домаћој цивилистичкој догматици и јавној расправи поводом Нацрта Грађанског законика“, *Зборник радова Правног факултета у Новом Саду* 4/2015, стр.1877-1909, цитирана књига др Николе Бодирогe, *Теорија извршног поступка*, Београд 2012;

5)Милош Радовановић, „Услов дозвољености тужбе против осигуравајућег друштва“, *Анали Правног факултета у Београду* 1/2015, стр. 252–267, цитиран рад др Николе Бодирогe, „Вансудско извршење на основу Закона о хипотеци“, *Правни живот* 12/2010;

6)Марко Кнежевић, „Круг опозиционих разлога у приговору против решења о извршењу на основу извршне исправе“, *Зборник радова Правног факултета у Новом Саду* 4/2014, стр.329–357, цитирана књига др Николе Бодирогe, *Теорија извршног поступка*, Београд 2012;

7) Милош Радовановић, „Ограничење минималне цене непокретности у извршном поступку по праву Републике Србије и праву Републике Хрватске“, *Правни записи* 1/2014, стр.162–175, цитиран рад др Николе Бодироге, „Извршни поступак за наплату потраживања по основу комуналних и сличних услуга“, *Анали Правног факултета у Београду* 2/2012, стр.207–233;

8) Бранка Бабовић, „Заштита колективних интереса потрошача“, *Анали Правног факултета у Београду* 2/2014, стр. 215–228, цитиран рад др Николе Бодироге, „Коментар одлуке Уставног суда IУз–51/2012 о неуставности главе 36. Закона о парничном поступку“, *Правни инструктор* 45/2013;

9) Саша Бован, „Природа јуридикчког закључка“, *Анали Правног факултета у Београду* 2/2013, стр.43–68, цитиран рад др Николе Бодироге, „Чињенично и правно питање у ревизији“, *Анали Правног факултета у Београду* 1/2015, стр. 132–151;

10) Марко Кнежевић, „О проблему благовремености приговора месне и залечиве стварне ненадлежности у парничном поступку“, *Зборник радова Правног факултета у Новом Саду* 3/2010, стр.501–520, цитиран рад др Николе Бодироге, „Пресуда због изостанка по новом ЗПП-у“, *Анали Правног факултета у Београду* 1/2007, 136-146;

2.7. Два рада са међународног научног скупа објављена у целини из категорије М31 или М 33

Др Никола Бодирога испуњава и овај обавезан услов јер је објавио два рада у категорији М31:

„Дисциплинска одговорност јавних извршитеља“, *Актуелна питања савременог законодавства*, Будва 4-8. јун 2017.године, стр. 111–127;

„Право на тужбу у извршном поступку“, *Актуелна питања савременог законодавства*, Будва 3-7. јун 2018, стр. 141-157;

2.8. Два рада са научног скупа националног значаја објављена у целини категорије М61 или М63

Др Никола Бодирога испуњава и овај обавезан услов јер је објавио два рада у категорији М61:

„Однос парничног и извршног поступка“ у Зборнику радова *Четрдесет година извршног законодавства у грађанским поступцима* (уредници Небојша Шаркић, Никола Бодирога, Марио Лукиновић), Саветовање Четрдесет година извршног законодавства у грађанским поступцима, Београд 18- 19.мај 2018.године, стр. 45-76;

„Изузеће јавног извршитеља“, Двадесет осми мајски сусрети правника у привреди, Златибор 27-29.мај 2019, *Право и привреда* 4-6/2019, стр. 694-715;

2.9.Одобрен и објављен уџбеник за предмет из студијског програма факултета, односно универзитета или научна монографија са ISBN бројем за научну област за коју се бира у периоду од избора у претходно звање

Др Никола Бодирога испуњава и овај обавезан услов, јер је у периоду од избора у звање ванредног професора објавио две монографије са ISBN бројем за научну област за коју се бира:

Уставна јемства у парничном поступку, Центар за издаваштво и информисање Правног факултета у Београду, Београд 2019, 503 стране, ISBN 978-86-7630-820-0;

Нови извршни поступак, Центар за издаваштво и информисање Правног факултета у Београду, Београд 2017, 556 страна, ISBN 978-86-7630-707-4;

2.10.Резултати у развоју научног подмлатка

Др Никола Бодирога испуњава и овај обавезан услов јер је био члан Комисије за припрему реферата о пријављеним кандидатима за избор једног доцента за предмет Грађанско процесно право на Правном факултету Универзитета у Новом Саду 2017.године и члан Комисије за припрему реферата о пријављеним кандидатима за избор једног доцента за предмет Грађанско процесно право на Правном факултету Универзитета у Београду 2019.године.

На пројекту „Перспективе имплементације европских стандарда у правни систем Србије“ који се реализује уз подршку Министарства просвете, науке и технолошког развоја др Никола Бодирога је учествовао у рецензирању радова младих истраживача ангажованих на овом пројекту, а ради објављивања у Зборнику радова „Перспективе имплементације европских стандарда у правни систем Србије.“

2.11. Менторство или чланство у две комисије за израду докторске дисертације

Др Никола Бодирога испуњава и овај обавезан услов јер је био члан Комисије за преглед и оцену и Комисије за одбрану докторске дисертације Јоване Величковић

„Деривативна тужба: компанијско-правна и процесноправна анализа“ (Правни факултет Универзитета у Београду, 2019) и члан Комисије за преглед и оцену и Комисије за одбрану докторске дисертације Бранке Бабовић „Множина субјеката у парничном поступку са елементом иностраности“ (Правни факултет Универзитета у Београду, 2019)

2.12. Учешће у комисији за одбрану три завршна рада на академским специјалистичким, односно мастер студијама

Др Никола Бодирога испуњава и овај обавезан услов јер је био ментор при изради следећих мастер радова: 1) Ненад Фуртула „Обрачун о накнади трошкова и награди адвоката као веродостојна исправа“ (Правни факултет Универзитета у Београду, 2019); 2) Игор Мијовић, „Правни лекови у поступку извршења на основу извршне и веродостојне исправе“ (Правни факултет Универзитета у Београду, 2018); 3) Даница Боројевић, „Право на извршење у разумном року“ (Правни факултет Универзитета у Београду, 2017); 4) Јелена Чановић, „Ограничења у поступку извршења у функцији заштите извршног дужника“ (Правни факултет Универзитета у Београду, 2016).

2.13.Испуњеност услова за менторство при изради докторских дисертација

У складу са чланом 6 Правилника о минималним условима за стицање звање наставника на Универзитету у Београду, наставник који се бира у звање редовног професора мора испуњавати услове да буде ментор за вођење докторске дисертације у складу са Правилником о стандардима и поступку за акредитацију високошколских установа и студијских програма (Стандард 9 за акредитацију студијских програма докторских студија).

Ментор на докторским студијама у пољу друштвено-хуманистичких наука може бити наставник који је у протеклих десет година остварио најмање 24 бода и то:

најмање 4 бода за рад у часопису са листа SSCI, ERIH, HEINONLINE и Econlit или у часопису категорије М 24, и

најмање 20 бодова за радове у категоријама: М11; М12; М13; М14; М21; М22; М23; М24; М31; М32; М33; М34 и М51.

Радови у категоријама М31; М32; М33 и М34; доносе највише 20% потребних бодова.

Др Никола Бодирога испуњава и овај обавезан услов јер је у протеклих 10 година објавио 6 радова у категорији М24, што је укупно 24 бодова, док је за радове у другим предвиђеним категоријама остварио: $M14(1 \times 5) + M23(1 \times 5) + M24(6 \times 4) + M31(3 \times 3,5) + M51(18 \times 3) = 98,5$ бодова.

3.Изборни услови

У складу са Правилником о минималним условима за стицање звања наставника на Универзитету у Београду тражи се да буду испуњена минимално два од три изборна услова. Др Никола Бодирога испуњава два изборна услова.

3.1. Стручно-професионални допринос

Др Никола Бодирога је члан уређивачког одбора часописа Право и привреда који издаје Удружење правника у привреди Србије. Члан је скупштине Удружења правника у привреди Србије. Био је један од уредника Зборника радова „Четрдесет година извршног законодавства у грађанским поступцима. Сарадник је на пројекту „Перспективе имплементације европских стандарда у правни систем Србије“ који се реализује уз подршку Министарства просвете, науке и технолошког развоја и на пројекту „Идентитетски преображај Србије“ који се реализује на Правном факултету у Београду. Био је и члан комисија за одбрану докторских дисертација и мастер радова који су наведени под 2.11. и 2.12.

3.3. Допринос академској и широј заједници

Др Никола Бодирога је члан Управног одбора Центра за издаваштво и информисање Правног факултета у Београду почев од 2018.године. Члан је Управног одбора Задужбине Влајка Каленића (Универзитет у Београду), почев од 2016.године. Члан је Испитног одбора Министарства правде за полагање правосудног испита (2019–), члан је Комисије Министарства правде за спровођење поступка за именовање јавних извршитеља (2019–). Био је члан Радне групе Министарства правде за израду Закона о изменама и допунама Закона о извршењу и обезбеђењу (2018–2019). Учествовао је у курсевима за судије и јавне извршитеље које је у поводу измена Закона о извршењу и обезбеђењу организовала Правосудна академија 2019.године. Био је овлашћени рецензент Комисије за акредитацију и проверу квалитета у високом образовању (2015–2018). Члан је председништва Сталне арбитраже при Привредној комори Србије (2017–) и Суда части при Привредној комори Србије (2018–).

МИШЉЕЊЕ И ПРЕДЛОГ

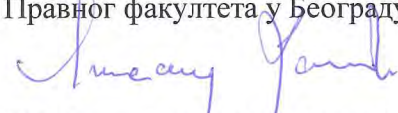
Др Никола Бодирога је биран у звање ванредног професора одлуком Већа правно-економских научних области Универзитета у Београду од 30.марта 2015.године. Од избора у звање ванредног професора др Никола Бодирога је објавио две научне монографије и велики број радова у часописима и зборницима радова, учествовао на научним скуповима у земљи и иностранству, био члан комисија за одбрану докторских дисертација, ментор при изради мастер радова, учествовао је у развоју научног подмлатка. Дао је значајан допринос академској и широј заједници учешћем у раду различитих комисија формираних од стране Министарства правде. Држао је наставу на свим нивоима студија, а његов педагошки рад је оцењен високим оценама.

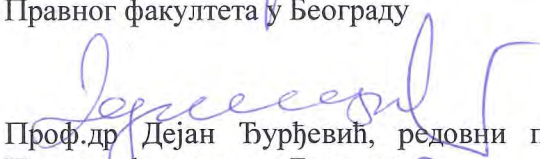
Узимајући у обзир све напред наведено, а применом одредаба Закона о високом образовању, Статута и Правилника о минималним условима за стицање звања наставника на Универзитету у Београду, Комисија предлаже Изборном већу Правног факултета Универзитета у Београду да утврди предлог за избор др Николе Бодироге ванредног професора, у звање редовног професора за ужу научну област Грађанско право, за предмет Грађанско процесно право на Правном факултету Универзитета у Београду.

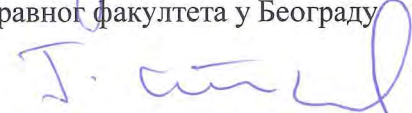
Београд, 5.12.2019.године

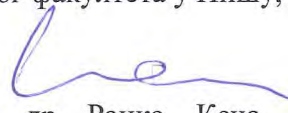
КОМИСИЈА

Проф. др Марија Драшкић, редовни професор
Правног факултета у Београду

Проф. др Александар Јакшић, редовни професор
Правног факултета у Београду

Проф.др Дејан Ђурђевић, редовни професор
Правног факултета у Београду

Проф. др Гордана Станковић, редовни професор
Правног факултета у Нишу, у пензији

Проф. др Ранко Кеча, редовни професор
Правног факултета у Новом Саду